

Zijne Excellentie
Mr. E.M.H. Hirsch Ballin
Minister van Justitie
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

Briefnummer
07/12.006/Ban/Pro.033

Den Haag
24 september 2007

Onderwerp
Auteursrecht

Telefoonnummer
070 349 04 15
E-mail
bandt@vno-ncw.nl

Excellentie,

Inleiding

De uitvoering van het auteursrecht in Nederland begint vast te lopen. Enerzijds heeft dat te maken met de ontwikkelingen in de technologie met alle gevolgen van dien voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken en van het ontstaan van nieuwe businessmodellen. Anderzijds heeft dat te maken met de uitvoeringspraktijk in Nederland: vele collectieve beheersorganisaties met hun eigen uitvoeringssystematiek met alle onduidelijkheid, *overhead* en administratieve lastendruk van dien voor rechthebbenden en gebruikers. We constateren bovendien dat er sprake is van zeer forse prijsstijgingen, ingegeven door veranderende marktomstandigheden waardoor het gebruik in bepaalde marktsegmenten aan het afnemen is, waarbij misbruik wordt gemaakt van hun monopoliepositie door beheersorganisaties.

Er zijn en worden door u enkele stappen gezet. Zo zijn de heffingen op muziekdragers bevroren en mogen er geen nieuwe heffingen komen tot 1 januari 2009. Verder is een wetsvoorstel in voorbereiding om het aantal collectieve beheersorganisaties dat onder toezicht valt, uit te breiden en is voor het eind van het jaar een nota over auteursrecht en innovatie toegezegd. Wij zijn van mening dat er verdergaande stappen gezet moeten worden: de uitvoering moet veel simpeler, er moet een toezichtautoriteit komen en de huidige auteurswet en de wet op de naburige rechten moet herzien. Er moet worden teruggekeerd naar de oorspronkelijke kern: beschermen van de belangen van de individuele rechthebbenden. Het gaat nu al lang niet meer om het belang van de echte rechthebbenden.

Bovendien is er sprake van een uitwaaiering, waarbij steeds meer vormen van publiek maken onder het auteursrecht komen te vallen. Bovendien is de verlenging van het auteursrecht (nu al 70 jaar na het overlijden van de oorspronkelijke rechthebbende), doorgeschooten. In dat kader zal enerzijds rekening gehouden moeten worden met de internationale richtlijnen, maar zal ook, meer dan tot nu toe, proactief ingezet moeten worden op een effectieve beïnvloeding van het Europese beleid.

Onderstaand wordt een en ander verder toegelicht.

Het huidige systeem begint vast te lopen

Algemeen wordt erkend dat een auteur zeggenschap moet hebben over het gebruik van zijn werk en ook dat desgewenst betaald moet worden voor het gebruik daarvan. Dat de huidige vormgeving en uitwerking in Nederland kan betekenen dat auteurs voor het gebruik van hun eigen werk aan een collectieve beheersorganisatie moeten afdragen is minder voor de hand liggend. Hetzelfde geldt voor artiesten die *live* hun eigen repertoire ten gehore brengen. Ook staat de legitimiteit van het huidige systeem onder druk waar gebruikers constateren dat zij vaak dubbel moeten betalen via heffingen op lege cd's, legaal downloaden van muziek, e.d. Auteurs die liever hun werken vrij via internet e.d. verspreiden en hun inkomsten halen uit optredens die door de bekendheid via internet sneller mogelijk zijn, lopen nu vaak aan tegen rigide regels van collectieve beheersorganisaties. Voor gebruikers van auteursrechtelijk beschermde werken is vaak onduidelijk wie op welke titel langs komt en bovendien is er volstrekte onduidelijkheid over de tariefvorming door deze beheersorganisaties die daarbij ook nog monopolisten zijn. Bovendien is ook hier vaak onduidelijk of er sprake is van dubbelbetalingen, bijvoorbeeld doordat via de kabel als is betaald en er ook nog eens diverse beheersorganisaties langs komen.

Al jarenlang wordt aangekondigd dat er meer duidelijkheid geschapen zal worden: Zo is er één website aangekondigd waarop bedrijven helder en éénduidig zouden kunnen zien aan wie ze waarvoor en tegen welk tarief moeten betalen. Deze website is er nog steeds niet en gebruikers klagen steen en been over het ontbreken van transparantie van de beheersorganisaties over hun tarieven, de tariefopbouw en de (on)mogelijkheden voor differentiatie naar gelang het gebruik.

Al vanaf 2001 wordt bijvoorbeeld aangekondigd dat de collectieve beheersorganisatie die verantwoordelijk zijn voor de inning van de rechten voor het gebruik van muziek, Buma en Sena, verdergaand zullen samenwerken en samengaan. Het is immers voor het gemiddelde bedrijf niet uit te leggen dat er twee instanties langs komen om de rechten voor het draaien van muziek te innen. Nu, medio 2007 is daar nog steeds geen sprake van.

Er moeten verdergaande stappen gezet worden

De stappen die gezet zijn, bevrozing van de heffingen op geluidsdragers en voorstellen om het aantal collectieve beheersorganisaties die onder overheidstoezicht valt uit te breiden, zijn op zich goede stappen, maar ze gaan niet ver genoeg.

Idealiter zouden de nieuwe technologische ontwikkelingen tot echte marktwerking kunnen leiden waarbij de rechthebbende direct met de gebruiker afspraken maakt over het gebruik van en het betalen voor zijn werk en waarbij de rol van collectieve beheersorganisaties verdwijnt. Dit model is nog ver weg. We kunnen daar niet op wachten. De volgende stappen moeten worden ondernomen:

- Het huidige toezicht op de beheersorganisaties moet worden aangescherpt en aangevuld met toezicht op tarieven en de opbouw en ontwikkeling daarvan, zoals aangegeven in de brief van VNO-NCW en MKB-Nederland van 22 februari jl. (07/10.345/Ban/Pro.004). Helaas hebben we van uw departement geen reactie op onze voorstellen terzake tot dusverre mogen ontvangen.
- Er moet één uitvoeringsorganisatie komen ter vervanging van de collectieve beheersorganisaties die onder het wettelijk toezicht vallen. De huidige daaronder vallende organisaties dienen binnen drie maanden te komen met een voorstel voor één uitvoeringsorganisatie. Mocht dit binnen deze termijn niet lukken dan moet de overheid ingrijpen. Hiermee kan een forse administratieve lastenverlichting bereikt worden in de *overhead* en uitvoering, die ten goede kan en moet komen aan zowel de rechthebbenden als de gebruikers.
- Er moet een onderzoek worden ingesteld naar de mogelijkheid om de uitvoering verder te versimpelen door vervanging van de bestaande heffingen door een fiscale heffing dan wel financiering uit de algemene middelen. De aanpak van de kijk- en luistergelden kan als voorbeeld dienen. Dit leidt tot een verdere administratieve lastenverlichting voor gebruikers, terwijl de rechthebbenden dan uit een fonds gefinancierd uit belastingen of algemene middelen gecompenseerd zouden kunnen worden.
- De reikwijdte van de auteurswet en de wet op naburige rechten moet aangescherpt worden zodat deze wetten weer in overeenstemming zijn met de oorspronkelijke doelstelling van het auteursrecht: de bescherming van de rechten van de individuele rechthebbenden.
- De Nederlandse politiek zou zich proactiever langs bovenstaande lijnen in de Europese lobby moeten opstellen en niet moeten wachten tot er Europese richtlijnen zijn vastgesteld die dan moeten worden ingevoerd in de Nederlandse wetgeving.

Wij zijn graag bereid een en ander nader toe te lichten.

Een gelijklopende brief zal aan de minister van Economische Zaken
gezonden worden.

Hoogachtend,

Mr. B.E.M. Wientjes
Voorzitter
Vereniging VNO-NCW

Drs. L.M.L.H.A. Hermans
Voorzitter
Koninklijke Vereniging MKB-Nederland